

**ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 19ης Νοεμβρίου 1998 ***

Στην υπόθεση C-162/97,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Helsingborgs tingsrätt (Σουηδία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της ποινικής δίκης που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου κατά

Gunnar Nilsson,

Per Olov Hagelgren,

Solweig Arrborn,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του άρθρου 30 της Συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 2 της οδηγίας 87/328/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 1987, για την αποδοχή στην αναπαραγωγή βοοειδών αναπαραγωγής καθαρόαιμ[ης φυλής] (ΕΕ L 167, σ. 54),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους P. Jann, πρόεδρο του πρώτου τμήματος, προεδρεύοντα του πέμπτου τμήματος, J. C. Moitinho de Almeida, C. Gulmann, L. Sevón (εισηγητή) και M. Wathelet, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η σουηδική.

γενικός εισαγγελέας: J. Mischo
γραμματέας: H. von Holstein, βοηθός γραμματέας,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

- ο G. Nilsson, εκπροσωπούμενος από τον Anders Boquist, δικηγόρο Malmö,
- η Σουηδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τη Lotty Nordling, rättschef στο τμήμα εξωτερικού εμπορίου του Υπουργείου Εξωτερικών,
- η Βελγική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Jan Devadder, διευθυντή διοικήσεως στη νομική υπηρεσία του Υπουργείου Εξωτερικών, Εξωτερικού Εμπορίου και Συνεργασίας για την Ανάπτυξη,
- η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την Kareen Rispal-Bellanger, υποδιευθύντρια στη διεύθυνση νομικών υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών, και τον Frédéric Pascal, attaché d' administration centrale στην ίδια διεύθυνση,
- η Φινλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Holger Rotkirch, πρόσβη, προϊστάμενο της υπηρεσίας νομικών υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών,
- η Νορβηγική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Jan Bugge-Mahrt, αναπληρωτή γενικό διευθυντή στο Υπουργείο Εξωτερικών,
- η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον Hans Støvlbæk και από τη Lena Ström, μέλη της Νομικής Υπηρεσίας,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις του G. Nilsson, εκπροσωπούμενου από τον Anders Boquist, του P. O. Hagelgren, εκπροσωπούμενου από τη Lille-mor Wählin, δικηγόρο Lund, της Σουηδικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τις Lotty Nordling και Maria Lundqvist Norling, kammarrättsassessor απο-σπασμένη στη νομική γραμματεία του Υπουργείου Εξωτερικών, της Βελγικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τον Leo van den Eynde, προϊστάμενο της νομικής υπηρεσίας του Υπουργείου Μεσαίων Τάξεων και Γεωργίας, και της Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τη Lena Ström, κατά τη συνεδρίαση της 24ης Μαρτίου 1998,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 5ης Μαΐου 1998,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με διάταξη της 28ης Απριλίου 1997, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 30 Απριλίου 1997, το Helsingborgs tingsrätt υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, τρία προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 30 της ίδιας Συνθήκης και του άρθρου 2 της οδηγίας 87/328/ΕΟΚ του Συμβου-λίου, της 18ης Ιουνίου 1987, για την αποδοχή στην αναπαραγωγή βοοειδών αναπαραγωγής καθαρόαιμ[ης φυλής] (ΕΕ L 167, σ. 54).
- 2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο ποινικής δίκης κινηθείσας κατά των G. Nilsson και P. O. Hagelgren και της S. Arrborn, διότι, αφενός, ο P. O. Hagel-gren πώλησε άνευ αδείας σπέρμα ταύρου στον G. Nilsson, ο G. Nilsson ανέθεσε σε τρίτο να πραγματοποιήσει την άνευ αδείας γονιμοποίηση με σπερματέγχυση τεσσάρων αγελάδων κυριότητάς του και η S. Arrborn πραγματοποίησε άνευ αδείας την επίμαχη σπερματέγχυση καθώς και διότι, αφετέρου, έκαστος από αυτούς, προβαίνοντας στη γονιμοποίηση με σπερματέγχυση βοοειδών κυριό-τητας του G. Nilsson με σπέρμα ταύρων του υποείδους Belgian Blue, παρέβη την εθνική κανονιστική ρύθμιση η οποία απαγορεύει, με σκοπό την προστασία της υγείας των ζώων, κάθε αναπαραγωγή που μπορεί να έχει ως συνέπεια την πρόκληση πόνου στα ζώα ή να επηρεάσει τη συμπεριφορά τους.

- 3 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση, της οδηγίας 87/328 ορίζει τα εξής:

«Κράτος μέλος δεν δύναται να απαγορεύει, περιορίζει ή παρακωλύει:

— την αποδοχή στην τεχνητή σπερματέγχυση, επί του εδάφους τ[ου], ταύρων καθαρόαιμ[ης φυλής] ή τη χρήση των σπερμάτων τους όταν οι ταύροι αυτοί έχουν γίνει δεκτοί για τεχνητή σπερματέγχυση σε ένα κράτος μέλος βάσει επισήμων δοκιμών που διεξάγονται σύμφωνα με την απόφαση 86/130/ΕΟΚ.»

- 4 Η οδηγία 87/328 βασίζεται στην οδηγία 77/504/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουλίου 1977, περί των ζώων αναπαραγωγής του βοείου είδους καθαρόαιμ[ης φυλής] (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/019, σ. 58), και σκοπεί στη συμπληρωματική εναρμόνιση όσον αφορά την αποδοχή των ζώων αυτών και του σπέρματός τους στην αναπαραγωγή.

- 5 Το άρθρο 2, δεύτερη περίπτωση, της οδηγίας 77/504, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 11 της οδηγίας 94/28/ΕΚ του Συμβουλίου, της 23ης Ιουνίου 1994, για τον καθορισμό των αρχών σχετικά με τους ζωοτεχνικούς και γενεαλογικούς όρους που εφαρμόζονται κατά τις εισαγωγές προελεύσεως τρίτων χωρών ζώων, του σπέρματος, των ωαρίων και των εμβρύων τους και για την τροποποίηση της οδηγίας 77/504 (ΕΕ L 178, σ. 66), ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να μην απαγορεύονται, περιορίζονται ή παρεμποδίζονται για ζωοτεχνικούς λόγους:

— οι ενδοκοινοτικές συναλλαγές σπέρματος, ωαρίων και εμβρύων προερχομένων από βοοειδή αναπαραγωγής καθαρόαιμ[ης φυλής].»

- 6 Το άρθρο 1, στοιχείο α', της οδηγίας 77/504, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 3 της οδηγίας 91/174/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Μαρτίου 1991, σχετικά με τους ζωοτεχνικούς και γενεαλογικούς όρους που διέπουν την εμπορία ζώων φυλής (ράτσας), και σχετικά με την τροποποίηση των οδηγιών 77/504/ΕΟΚ και 90/425/ΕΟΚ (ΕΕ L 85, σ. 37), ορίζει το «βοοειδές αναπαραγωγής καθαρόαιμ[ης φυλής]» ως «κάθε ζώο εκ των βοοειδών, περιλαμβανομένων και των βουβάλων, του οποίου οι γεννήτορες και οι προγεννήτορες είναι εγγεγραμμένοι ή καταχωρημένοι σε γενεαλογικό βιβλίο [της αυτής φυλής] και το οποίο είναι είτε εγγεγραμμένο είτε καταχωρημένο και δυνάμενο να εγγραφεί σ' αυτό».
- 7 Το άρθρο 1, στοιχείο β', της οδηγίας 77/504 ορίζει το «γενεαλογικό βιβλίο» ως «κάθε βιβλίο, μητρώο, σύστημα καρτελών ή μηχανογραφικό σύστημα,
- το οποίο τηρείται από μια οργάνωση ή ένωση κτηνοτρόφων επίσημα αναγνωρισμένη από το κράτος μέλος στο οποίο έχει συσταθεί η οργάνωση ή ένωση κτηνοτρόφων
- και
- στο οποίο εγγράφονται ή καταχωρούνται τα βοοειδή αναπαραγωγής καθαρόαιμ[ης φυλής] [μιας] συγκεκριμέν[ης φυλής] με την ένδειξη των ανιόντων αυτών.»
- 8 Η απόφαση 84/247/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 27ης Απριλίου 1984, για καθορισμό των κριτηρίων αναγνώρισης των οργανώσεων και ενώσεων κτηνοτρόφων που τηρούν ή καταρτίζουν γενεαλογικά βιβλία για τα βοοειδή αναπαραγωγής καθαρόαιμ[ης φυλής] (ΕΕ L 125, σ. 58), η οποία έχει εκδοθεί βάσει του άρθρου 6, παράγραφος 1, δεύτερη και τρίτη περίπτωση, της οδηγίας 77/504, ορίζει, στο άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, ότι οι αρχές του ενδιαφερομένου κράτους μέλους αναγνωρίζουν επισήμως κάθε οργάνωση ή ένωση κτηνοτρόφων που τηρεί ή καταρτίζει γενεαλογικά βιβλία, εφόσον ανταποκρίνεται στους όρους που καθορίζονται στο παράρτημα της αποφάσεως.

- 9 Το παράρτημα αυτό προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι, προκειμένου να αναγνωριστεί επίσημα μια οργάνωση ή ένωση κτηνοτρόφων που τηρεί ή καταρτίζει γενεαλογικά βιβλία, πρέπει να έχει θεσπίσει τις διατάξεις σχετικά με τον ορισμό των χαρακτηριστικών της φυλής, το σύστημα καταγραφής των γενεαλογιών, τον ορισμό των στόχων εκτροφής ή το σύστημα χρησιμοποίησεως των ζωοτεχνικών στοιχείων.
- 10 Η Επιτροπή εξέδωσε επίσης, βάσει του άρθρου 6, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 77/504, την απόφαση 86/130/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 11ης Μαρτίου 1986, για καθορισμό των μεθόδων ελέγχου των αποδόσεων και των μεθόδων εκτίμησης της γενετικής αξίας των αναπαραγωγικών βοοειδών καθαράς φυλής (ΕΕ L 101, σ. 37). Το παράρτημα της αποφάσεως αυτής αντικαταστάθηκε με την απόφαση 94/515/ΕΚ της Επιτροπής, της 27ης Ιουλίου 1994 (ΕΕ L 207, σ. 30).
- 11 Το τμήμα I του παραρτήματος αυτού, όπως έχει τροποποιηθεί, ορίζει ότι «οι οργανισμοί που φέρουν την ευθύνη για τον καθορισμό των κανόνων οι οποίοι διέπουν την καταγραφή των αποδόσεων, την εκτίμηση της γενετικής αξίας και τη δημοσίευση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης αναπαραγωγικών βοοειδών καθαράς φυλής, εγκρίνονται από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών».
- 12 Στο τμήμα II του παραρτήματος προβλέπεται, μεταξύ άλλων, η καταγραφή στοιχείων που αφορούν την αναπαραγωγή των ζώων και βασίζονται, κυρίως, στον αριθμό των τοκετών, καθώς και μια μορφολογική εκτίμηση.
- 13 Όσον αφορά τη γενετική αξιολόγηση, το τμήμα III, σημείο 1, τελευταίο εδάφιο, του παραρτήματος ορίζει τα εξής:

«Οι γενετικές ιδιομορφίες και τα γενετικά ελαττώματα ενός ζώου, όπως ορίζονται από τους οργανισμούς στους οποίους ανατίθεται επισήμως ο καθορισμός αυτών των χαρακτηριστικών, σε συμφωνία με τις οργανώσεις ή συλλόγους εκτροφέων, που είναι αναγνωρισμένοι [επισήμως] σύμφωνα με την απόφαση 84/247 (...) πρέπει να δημοσιεύονται.»

- 14 Όσον αφορά τη γενετική αξιολόγηση των προοριζομένων για την τεχνητή σπερματέγχυση ταύρων, το τμήμα ΙΙΙ, σημείο 2, του παραρτήματος ορίζει ότι τα σχετικά με την αναπαραγωγή στοιχεία που αφορούν τους ταύρους αυτούς πρέπει να δημοσιεύονται.
- 15 Στη Σουηδία, οι δραστηριότητες γονιμοποίησης βοοειδών με σπερματέγχυση, όπως η συλλογή, η διακίνηση, η διανομή και η έγχυση του σπέρματος υπόκεινται σε άδεια της εθνικής γεωργικής υπηρεσίας κατ' εφαρμογήν της *Statens jordbruksverks föreskrifter om seminverksamhet med nötkreatur* (αποφάσεως της εθνικής γεωργικής υπηρεσίας περί της τεχνητής γονιμοποίησης των βοοειδών με σπερματέγχυση, *SJVFS* 1994: 98). Κατά το άρθρο 26 της αποφάσεως αυτής, η διανομή του σπέρματος ζώων εξαρτάται από τη λήψη αδειάς για την πραγματοποίηση σπερματεγγύσεως. Κατά το άρθρο 30, ο πωλητής του σπέρματος υποχρεούται να γνωστοποιεί στον διανομέα πληροφοριακά στοιχεία που αφορούν, μεταξύ άλλων, τον αριθμό των τοκετών, τη συχνότητα των δύσκολων τοκετών, την εμφάνιση κληρονομικών νόσων και δυσπλασιών.
- 16 Το άρθρο 29 της *djurskyddsförordningen* (κανονιστικής αποφάσεως περί προστασίας των ζώων, *SFS* 1988: 539) απαγορεύει την «αναπαραγωγή που μπορεί να έχει ως συνέπεια την πρόκληση πόνου στα ζώα».
- 17 Η *Statens jordbruksverks föreskrifter om djurhållning inom lantbruket m. m.* (απόφαση της εθνικής γεωργικής υπηρεσίας, περί εκτροφής ζώων για γεωργικούς σκοπούς, *SJVFS* 1993: 129) απαγορεύει τη γονιμοποίηση με σπερματέγχυση των δαμαλών και των αγελάδων ή την εμφύτευση εμβρύων οσάκις προβλέπεται δύσκολοι τοκετοί.
- 18 Περαιτέρω, το άρθρο 3, παράγραφος 1, της *Statens jordbruksverks föreskrifter om djurskyddskrav vid avelsarbete* (απόφαση της εθνικής γεωργικής υπηρεσίας περί των επιταγών που αφορούν την προστασία των ζώων στο πλαίσιο της αναπαραγωγής, *SJVFS* 1995: 113, ως έχει τροποποιημένο στην *SJVFS* 1995: 181) απαγορεύει τη χρήση στην αναπαραγωγή ζώων αναπαραγωγής ως προς τα οποία έχει αποδειχθεί ότι μεταβιβάζουν θανατηφόρα γονίδια, ελαττώματα ή άλλα κληρονομικά χαρακτηριστικά που συνεπάγονται πρόκληση πόνου στους απογόνους ή έχουν αρνητική επίδραση στη φυσιολογική συμπεριφορά των απογόνων αυτών ή που θα μπορούσαν κατά πάσα πιθανότητα να μεταβιβά-

σουν τέτοια θανατηφόρα γονίδια, ελαττώματα ή κληρονομικά χαρακτηριστικά. Το παράρτημα της εν λόγω αποφάσεως αναφέρει ιδίως τη μυϊκή υπερτροφία.

- 19 Εξάλλου, το άρθρο 3, παράγραφος 2, της αποφάσεως αυτής προβλέπει ότι δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην αναπαραγωγή τα βοοειδή που εμφανίζουν, πιθανότατα, κληρονομική προδιάθεση για υπερβολικά συχνές ασθένειες, για δυσχέρειες κατά τον τοκετό ή για θνησιμότητα κατά τους τοκετούς.
- 20 Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι ο P. O. Hagelgren αγόρασε στο Βέλγιο σπέρμα ταύρων του υποείδους Belgian Blue το οποίο κατόπιν πώλησε στον G. Nilsson, προκειμένου ο δεύτερος να γονιμοποιήσει με σπερματέγχυση βοοειδή της κυριότητάς του. Για την πραγματοποίηση της σπερματεγχύσεως, ο G. Nilsson απευθύνθηκε στην S. Arrborn.
- 21 Δεδομένου ότι κανένα από τα άτομα αυτά δεν διέθετε άδεια της εθνικής γεωργικής υπηρεσίας, διώκονται διότι διένειμαν σπέρμα ή πραγματοποίησαν γονιμοποίηση με σπερματέγχυση χωρίς άδεια. Τους προσάπτεται επίσης ότι, κατά παράβαση των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων που αφορούν την προστασία των ζώων, χρησιμοποίησαν σπέρμα ταύρων του υποείδους Belgian Blue, ενώ τα ζώα αυτά εμφανίζουν «το γενετικό ελάττωμα της μυϊκής υπερτροφίας», το οποίο εκδηλώνεται ως υπερβολική ανάπτυξη των ιστών, περιορισμένη ανάπτυξη των εσωτερικών οργάνων των απογόνων και ιδιαίτερη ευαισθησία στις ιογενείς νόσους και στο άγχος. Εξάλλου, η συχνότητα των δύσκολων τοκετών είναι αυξημένη.
- 22 Οι κατηγορούμενοι αρνούνται ότι διέπραξαν τα εγκλήματα και υποστηρίζουν ότι η σουηδική νομοθεσία, εξαρτώντας τη δραστηριότητα σπερματεγχύσεως από τη λήψη αδειάς και απαγορεύοντας την πραγματοποίηση σπερματεγχύσεως με σπέρμα ταύρων του υποείδους Belgian Blue, αντιβαίνει στο κοινοτικό δίκαιο, ιδίως δε στο άρθρο 2 της οδηγίας 87/328.

- 23 Το *tingsrätt*, κρίνοντας ότι η απόφασή του επί της υποθέσεως της οποίας επιλήφθηκε εξαρτάται από την ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου, αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Επιτρέπουν το άρθρο 30 της Συνθήκης της Ρώμης και η οδηγία 87/328/ΕΟΚ τον εκ μέρους εθνικής αρχής έλεγχο, προκειμένου αυτή να χορηγήσει άδεια για τις δραστηριότητες γονιμοποίησης βοοειδών με σπερματέγχυση, ήτοι για τη συλλογή, τη διαχείριση και τη διανομή, καθώς και για την έγχυση του σπέρματος, κατά τον προεκτεθέντα τρόπο;
- 2) Επιτρέπουν το άρθρο 30 της Συνθήκης της Ρώμης και η οδηγία 87/328/ΕΟΚ σε κράτος μέλος να απαγορεύει ή να εξαρτά από προϋποθέσεις τη σπερματέγχυση και την αναπαραγωγή των βοοειδών
- α) που, κατά την άποψη εθνικής αρχής, μπορούν να έχουν ως συνέπεια την πρόκληση πόνου στα ζώα ή να επηρεάσουν τη φυσιολογική συμπεριφορά τους·
- β) που πραγματοποιούνται με συγκεκριμένο υποείδος το οποίο ορισμένη εθνική αρχή θεωρεί φορέα γενετικών ελαττωμάτων;
- 3) α) Επιτρέπονται, κατά ερμηνεία του προοιμίου της οδηγίας 87/328/ΕΟΚ, οι προβλεπόμενες από το εθνικό δίκαιο εξαιρέσεις από την αποδοχή στην τεχνητή σπερματέγχυση εντός του εδάφους του οικείου κράτους όσον αφορά ζώα με ανεπιθύμητη γενετική κληρονομιά, έστω και αν οι εξαιρέσεις αυτές συνεπάγονται απαγόρευση όσον αφορά ταύρους που πληρούν τις επιταγές του άρθρου 2 της οδηγίας;
- β) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, μπορεί ο καθορισμός της εννοίας των όρων “χειροτέρευση της καθαρότητας” και “γενετικά ελαττώματα” να εναπόκειται στο κατ’ ιδίαν κράτος μέλος;»

Επί του πρώτου ερωτήματος

- 24 Με το πρώτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν το άρθρο 30 της Συνθήκης ή η οδηγία 87/328 απαγορεύει στα κράτη μέλη να απαιτούν με κανονιστική ρύθμιση τη λήψη αδείας για τις δραστηριότητες γονιμοποιήσεως των βοοειδών με σπερματέγχυση, ιδίως δε για τη διανομή και την έγχυση του σπέρματος.
- 25 Η Σουηδική, η Γαλλική, η Φινλανδική και η Νορβηγική Κυβέρνηση ισχυρίζονται ότι, μολονότι οι προϋποθέσεις εισαγωγής του βοείου σπέρματος εναρμονίστηκαν με τις οδηγίες 77/504 και 87/328, οι οδηγίες αυτές δεν διέπουν, αντιθέτως, ούτε τις προϋποθέσεις της σπερματεγγύσεως ούτε την εκπαίδευση των ασχολουμένων με αυτήν. Οι εθνικές κανονιστικές ρυθμίσεις επί του ζητήματος αυτού συμβιβάζονται με τα άρθρα 30 και 36 της Συνθήκης ΕΚ, εφόσον δεν έχουν ως αντικείμενο τη ρύθμιση του εμπορίου σπέρματος μεταξύ των κρατών μελών, αλλά σκοπούν στην προστασία της υγείας των ζώων διασφαλίζοντας, μεταξύ άλλων, ότι οι ασχολούμενοι με τη σπερματέγχυση διαθέτουν τις γνώσεις που απαιτούνται για την επίτευξη της προστασίας αυτής.
- 26 Αντιθέτως, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι το άρθρο 2 της οδηγίας 87/328 απαγορεύει στα κράτη μέλη να απαιτούν με κανονιστική ρύθμιση τη λήψη αδείας για τη γονιμοποίηση με σπέρμα βοοειδών καθαρόαιμης φυλής προερχομένων από άλλο κράτος μέλος, οσάκις η άδεια εξυπηρετεί άλλο σκοπό πλην του ελέγχου των προσόντων του προσωπικού που χειρίζεται το σπέρμα και, ιδίως, προϋποθέτει κρίση ως προς τη σκοπιμότητα της γονιμοποιήσεως με σπέρμα συγκεκριμένου υποείδους βοοειδών. Κατά την Επιτροπή, οι σουηδικές διατάξεις περί της υποχρεώσεως γνωστοποιήσεως ενδεχομένων δυσχερειών κατά τον τοκετό επιτρέπουν την υπόθεση ότι εξυπηρετείται ένας τέτοιος σκοπός.
- 27 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 11ης Ιουλίου 1974, 8/74, Dassonville, Συλλογή τόμος 1974, σ. 411, σκέψη 5), θεωρείται μέτρο αποτελέσματος ισοδυνάμου προς ποσοτικό περιορισμό κάθε εμπορική ρύθμιση των κρατών μελών που είναι ικανή να εμποδίσει, άμεσα ή έμμεσα, πράγματι ή δυνάμει, το ενδοκοινοτικό εμπόριο.

- 28 Όπως έκρινε το Δικαστήριο, η επιβαλλόμενη σε όλους τους επιχειρηματίες υποχρέωση να διανέμουν τα προϊόντα τους ακολουθώντας τη διαδικασία την οποία επιτρέπει εθνική κανονιστική ρύθμιση, η οποία εφαρμόζεται χωρίς να γίνεται διάκριση αναλόγως της καταγωγής των οικείων προϊόντων και η οποία, επομένως, δεν επηρεάζει την εμπορία των προερχομένων από άλλα κράτη μέλη προϊόντων διαφορετικά απ' ό,τι των εγχωρίων, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 30 της Συνθήκης (απόφαση της 14ης Δεκεμβρίου 1995, C-387/93, *Banchero*, Συλλογή 1995, σ. I-4663, σκέψεις 37 και 44).
- 29 Όσον αφορά, ειδικότερα, τις προϋποθέσεις για την αποδοχή βοοειδών αναπαραγωγής καθαρόαιμης φυλής και του σπέρματός τους στην αναπαραγωγή, υπενθυμίζεται ότι οι προϋποθέσεις αυτές εναρμονίστηκαν με τις οδηγίες 77/504 και 87/328, προκειμένου να εξαλειφθούν τα ζωοτεχνικά εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία του σπέρματος βοοειδών (βλ. απόφαση της 7ης Δεκεμβρίου 1995, C-17/94, *Gervais κ.λπ.*, Συλλογή 1995, σ. I-4353, σκέψη 32). Επομένως, κάθε επιταγή η οποία έχει ως σκοπό ή ως αποτέλεσμα τον έλεγχο ή την επαλήθευση των εισαγωγών βοείου σπέρματος για ζωοτεχνικούς ή γενεαλογικούς λόγους μπορεί να τίθεται μόνον εφόσον συνάδει προς τις οδηγίες αυτές.
- 30 Λαμβανομένης υπόψη της εναρμόνισεως αυτής, η υποχρέωση της λήψεως αδείας για τις δραστηριότητες σπερματεγχύσεως δεν μπορεί να εξυπηρετεί τον σκοπό του ελέγχου της γενετικής ποιότητας των ζώων αναπαραγωγής κατά τρόπο μη προβλεπόμενο από τις οδηγίες.
- 31 Επομένως, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 30 της Συνθήκης και το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας 87/328 δεν απαγορεύουν στα κράτη μέλη να απαιτούν με κανονιστική ρύθμιση τη λήψη αδείας για τη διανομή και την έγχυση του σπέρματος βοοειδών αναπαραγωγής καθαρόαιμης φυλής προελεύσεως άλλου κράτους μέλους, εφόσον μοναδικός σκοπός της αδείας αυτής είναι να διασφαλιστεί ότι ο δικαιούχος της διαθέτει τα αναγκαία προσόντα για τη σκοπούμενη πράξη.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

- 32 Με το δεύτερο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν μήπως το άρθρο 30 ή η οδηγία 87/328 δεν επιτρέπει εθνική κανονιστική ρύθμιση η οποία απαγορεύει ή εξαρτά από ορισμένες προϋποθέσεις τη σπερματέγχυση και την αναπαραγωγή των βοοειδών, οσάκις οι δραστηριότητες αυτές μπορούν να έχουν ως συνέπεια, κατά την αρμόδια εθνική αρχή, την πρόκληση πόνου στα ζώα ή να επηρεάσουν τη φυσιολογική συμπεριφορά τους ή οσάκις η αρχή αυτή θεωρεί ότι το οικείο υποείδος είναι φορέας γενετικών ελαττωμάτων.
- 33 Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι το ερώτημα αυτό ανέκυψε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς αφορώσας το υποείδος Belgian Blue. Εξάλλου, δεν αμφισβητείται ότι οι ταύροι του υποείδους αυτού έχουν γίνει δεκτοί στην τεχνητή σπερματέγχυση στο Βέλγιο βάσει δοκιμών που πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με την απόφαση 86/130, στην οποία παραπέμπει το άρθρο 2, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση, της οδηγίας 87/328.
- 34 Η Σουηδική, η Φινλανδική και η Νορβηγική Κυβέρνηση φρονούν ότι, παρά την εναρμόνιση που πραγματοποιήθηκε με την οδηγία 87/328, παραμένει δυνατή η επίκληση λόγων συνδεομένων με την προστασία της υγείας των ζώων, υπό την έννοια του άρθρου 36 της Συνθήκης, προκειμένου να απαγορευθεί η εισαγωγή σπέρματος ζώων αναπαραγωγής τα οποία είναι φορείς του γονιδίου της μυϊκής υπερτροφίας. Η Σουηδική Κυβέρνηση προσθέτει ότι η μυϊκή υπερτροφία έχει κατ' ουσίαν ως συνέπεια σειρά ανεπιθυμητών χαρακτηριστικών, συγκεκριμένα την ανεπαρκή ανάπτυξη πλειόνων οργάνων, την ευαισθησία στο άγχος και τον αναλογικώς πιο εύθραυστο σκελετό. Επιπλέον, οι μόσχοι των οποίων οι δύο γονείς είναι φορείς του γονιδίου της μυϊκής υπερτροφίας πρέπει συνηθέστατα να γεννηθούν με καισαρική, πράγμα το οποίο προκαλεί περιττούς πόνους στη μητέρα και απαιτεί θεραπεία με ισχυρές δόσεις αντιβιοτικών.
- 35 Οι κυβερνήσεις αυτές φρονούν ότι η συχνή χρήση της καισαρικής κατά τους τοκετούς δεν συμβιβάζεται με το τροποποιητικό πρωτόκολλο της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την προστασία των ζώων στα εκτροφεία (Σειρά Ευρωπαϊκών Συνθηκών 145). Η σύμβαση εγκρίθηκε εξ ονόματος της Κοινότητας με την απόφαση 78/923/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Ιουνίου 1978 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/023,

σ. 40), και το τροποποιητικό πρωτόκολλο εγκρίθηκε με την απόφαση 92/583/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 1992 (ΕΕ L 395, σ. 21), χωρίς ωστόσο το πρωτόκολλο αυτό να αρχίσει να ισχύει. Η σύσταση σχετικά με τα βοοειδή, την οποία εξέδωσε η μόνιμη επιτροπή της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως κατά τη 17η συνεδρίασή της (21 Οκτωβρίου 1988), αντιτίθεται επίσης σ' αυτόν τον τρόπο τοκετού. Συγκεκριμένα, το σημείο 13 του παραρτήματος Β της συστάσεως αυτής, το οποίο περιλαμβάνει ειδικές διατάξεις για τις αγελάδες και τις δαμάλες, προβλέπει ότι οι καισαρικές πρέπει να γίνονται μόνον προς το συμφέρον των οικείων ζώων και όχι ως μέτρα καθημερινής χρήσεως.

36 Αντιθέτως, ο G. Nilsson και η Βελγική και η Γαλλική Κυβέρνηση ισχυρίζονται ότι, δεδομένου ότι οι ζωοτεχνικές και γενεαλογικές προϋποθέσεις που ισχύουν για το εμπόριο βοοειδών καθαρόαιμης φυλής εναρμονίστηκαν πλήρως με τις οδηγίες 77/504 και 87/328, ένα κράτος μέλος δεν μπορεί να αντιτάσσεται στην εμπορία βοείου σπέρματος προερχομένου από άλλο κράτος μέλος για λόγους προστασίας της υγείας των ζώων ή για λόγους βασιζομένους στα γενετικά χαρακτηριστικά των ζώων.

37 Όσον αφορά το επιχείρημα περί των πόνων που προκαλούνται στα ζώα, η Βελγική Κυβέρνηση παραπέμπει στην επεξηγηματική έκθεση σχετικά με το τροποποιητικό πρωτόκολλο της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την προστασία των ζώων στα εκτροφεία, η οποία διευκρινίζει ότι το νέο άρθρο 3 της συμβάσεως αυτής, το οποίο θεσπίστηκε με το τροποποιητικό πρωτόκολλο και απαγορεύει τους τρόπους εκτροφής που προκαλούν ή μπορούν να προκαλέσουν πόνους ή βλάβες στα ζώα, δεν εμποδίζει τις διαδικασίες εκτροφής που απαιτούν επεμβάσεις όπως οι καισαρικές, οι οποίες δεν είναι ικανές να προκαλέσουν βλάβη μεγάλης διάρκειας. Επομένως, η εκ μέρους του Βασιλείου της Σουηδίας απαγόρευση χρησιμοποίησε του σπέρματος των ταύρων του υποείδους Belgian Blue οφείλεται σε εσφαλμένη ερμηνεία της εννοίας της απαγορεύσεως της αναπαραγωγής που μπορεί να συνεπάγεται την πρόκληση πόνου.

38 Η Βελγική και η Γαλλική Κυβέρνηση επισημαίνουν εξάλλου ότι το γονίδιο της μυϊκής υπερτροφίας δεν αποτελεί γενετικό ελάττωμα, δηλαδή χαρακτηριστικό ασυμβίβαστο με την επιβίωση και την αναπαραγωγή του υποείδους. Εξάλλου, τούτο επιβεβαιώνεται από την καθημερινή πραγματικότητα των βελγικών εκτροφείων. Η Γαλλική Κυβέρνηση ισχυρίζεται επίσης ότι, αν η μυϊκή υπερτρο-

φία αποτελούσε γενετικό ελάττωμα, θα έπρεπε να δημοσιευθεί σύμφωνα με το παράρτημα της αποφάσεως 86/130.

- 39 Η Επιτροπή φρονεί ότι το ζήτημα της προστασίας των ζώων κατά την αποδοχή τους στην αναπαραγωγή δεν αποτέλεσε αντικείμενο κοινοτικής εναρμονίσεως και ότι τα κράτη μέλη εξακολουθούν να μπορούν να κάνουν χρήση του άρθρου 36 της Συνθήκης στις περιπτώσεις κατά τις οποίες το αποτέλεσμα μιας διασταυρώσεως απαιτεί άμεση προστασία της μητέρας και/ή των απογόνων της. Ωστόσο, η Επιτροπή φρονεί ότι οι περιγραφείσες από το εθνικό δικαστήριο περιστάσεις προφανώς δεν δικαιολογούν μέτρο εξαιρέσεως, δεδομένου ότι η χρήση της καισαρικής δεν αποτελεί κανόνα κατά τους τοκετούς του υποείδους Belgian Blue. Εξάλλου, κατά το τροποποιητικό πρωτόκολλο της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την προστασία των ζώων στα εκτροφεία, η καισαρική δεν θεωρείται μόνιμη βλάβη.
- 40 Εξάλλου, η Επιτροπή υπενθύμισε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι η πρόταση οδηγίας [πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με την προστασία των ζώων που εκτρέφονται για αγροτική εκμετάλλευση, COM(92) 192 τελικό (ΕΕ 1992, C 156, σ. 11)], η οποία θέτει κυρίως σε εφαρμογή τη σύσταση της μόνιμης επιτροπής σχετικά με τα βοοειδή δεν έχει ακόμη εγκριθεί από το Συμβούλιο.
- 41 Όπως έχει ήδη διαπιστώσει το Δικαστήριο, οι ζωοτεχνικές και γενεαλογικές προϋποθέσεις που αφορούν το ενδοκοινοτικό εμπόριο του βοείου σπέρματος εναρμονίστηκαν πλήρως στο πλαίσιο των οδηγιών 87/328 και 91/174 (απόφαση της 5ης Οκτωβρίου 1994, C-323/93, Centre d'insémination de la Crespelle, Συλλογή 1994, σ. I-5077, σκέψη 33). Από την εναρμόνιση αυτή προκύπτει ότι ένα κράτος μέλος δεν μπορεί να εμποδίσει την εντός του εδάφους του χρήση του σπέρματος ταύρων καθαρόαιμης φυλής, οσάκις οι ταύροι αυτοί έχουν γίνει δεκτοί στην τεχνητή σπερματέγχυση εντός άλλου κράτους μέλους βάσει δοκιμών που πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με την απόφαση 86/130.
- 42 Δεν αμφισβητείται ότι οι ταύροι του υποείδους Belgian Blue έχουν γίνει δεκτοί στην τεχνητή σπερματέγχυση στο Βέλγιο βάσει δοκιμών που πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με την απόφαση 86/130.

- 43 Διαπιστώνεται ότι τα χαρακτηριστικά που αναφέρει η σουηδική εθνική αρχή ως ικανά να προκαλέσουν πόνο στα βοοειδή του υποείδους Belgian Blue ή να επηρεάσουν τη συμπεριφορά τους είναι συμφυή με τη γενετική τους κληρονομιά. Ειδικότερα, το ιδιαίτον γονίδιο της μυϊκής υπερτροφίας έχει ως συνέπεια τη σημαντική μυϊκή μάζα σε σχέση προς τα εσωτερικά όργανα ή προς τον σκελετό του ζώου καθώς και τη συχνότερη χρήση της καισαρικής κατά τους τοκετούς.
- 44 Συνεπώς, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι τα χαρακτηριστικά αυτά ελήφθησαν υπόψη κατά την εκτίμηση της γενετικής αξίας του υποείδους Belgian Blue, η οποία πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τη μέθοδο που καθορίζεται στο παράρτημα της αποφάσεως 86/130.
- 45 Επομένως, η εθνική αρχή ενός κράτους μέλους εισαγωγής δεν μπορεί να εμποδίσει τη χρήση σπέρματος βοοειδών του υποείδους Belgian Blue για λόγους προστασίας των ζώων.
- 46 Δεύτερον, όσον αφορά την ύπαρξη γενετικών ελαττωμάτων, διευκρινίζεται ότι τα ελαττώματα αυτά λαμβάνονται υπόψη στο πλαίσιο της γενετικής αξιολογήσεως των αναπαραγωγικών βοοειδών καθαρόαιμης φυλής και στο πλαίσιο του συστήματος αναγνώρισεως της αποδοχής στην τεχνητή σπερματέγχυση που πραγματοποιήθηκε εντός κράτους μέλους, δεδομένου ότι το παράρτημα της αποφάσεως 86/130, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση 94/515, προβλέπει τη δημοσίευση των ελαττωμάτων αυτών.
- 47 Συνεπώς, οι γενετικές ιδιομορφίες και τα γενετικά ελαττώματα ενός ζώου μπορούν να ορίζονται μόνον εντός του κράτους μέλους στο οποίο το βόειο υποείδος έχει γίνει δεκτό στην τεχνητή σπερματέγχυση, από τους οργανισμούς στους οποίους ανατίθεται επισήμως ο καθορισμός αυτών των χαρακτηριστικών, σε συμφωνία με τις οργανώσεις ή τις ενώσεις κτηνοτρόφων που τηρούν τα γενεαλογικά βιβλία για τα βοοειδή αναπαραγωγής καθαρόαιμης φυλής.

48 Επομένως, η εθνική αρχή κράτους μέλους εισαγωγής δεν μπορεί να αντιταχθεί στη χρήση του σπέρματος υποειδούς βοοειδούς αναπαραγωγής το οποίο έχει γίνει δεκτό στην τεχνητή σπερματέγχυση, προβάλλοντας την αιτιολογία ότι θεωρεί το υποείδος αυτό ως φορέα γενετικού ελαττώματος.

49 Όσον αφορά το τροποποιητικό πρωτόκολλο της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την προστασία των ζώων στα εκτροφεία, διαπιστώνεται ότι το πρωτόκολλο αυτό δεν έχει αρχίσει ακόμα να ισχύει και, επομένως, ουδόλως είναι δεσμευτικό. Ως προς τη σύσταση του 1988 σχετικά με τα βοοειδή, μολονότι το Δικαστήριο έχει ήδη αποφανθεί ότι δεν περιέχει νομικώς δεσμευτικές επιταγές για την Κοινότητα (απόφαση της 19ης Μαρτίου 1998, C-1/96, *Compassion in World Farming*, Συλλογή 1998, σ. I-1251, σκέψη 36), πρόκειται περί πράξεως εκδοθείσας βάσει συμβάσεως εγκριθείσας από την Κοινότητα και η οποία, επομένως, μπορεί να είναι χρήσιμη για την ερμηνεία των διατάξεων της συμβάσεως (βλ. απόφαση της 21ης Ιανουαρίου 1993, C-188/91, *Deutsche Shell*, Συλλογή 1993, σ. I-363, σκέψη 18).

50 Ωστόσο, από τη σύσταση δεν προκύπτει ότι αυτή έχει την έννοια ότι αντιτάσσεται στην κατοχή και στην εκμετάλλευση υποειδών βοοειδών τα οποία εμφανίζουν μυϊκή υπερτροφία ή, ειδικότερα, στους τοκετούς που πραγματοποιούνται, εφόσον είναι αναγκαίο, με χειρουργικές επεμβάσεις όπως είναι οι καισαρικές.

51 Συνεπώς, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 2, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση, της οδηγίας 87/328 δεν επιτρέπει εθνική κανονιστική ρύθμιση η οποία απαγορεύει ή εξαρτά από τη λήψη αδειάς τη χρησιμοποίηση στο έδαφος του κράτους μέλους αυτού σπέρματος ταύρων του υποειδούς *Belgian Blue*, εφόσον οι εν λόγω ταύροι έχουν γίνει δεκτοί στην τεχνητή σπερματέγχυση εντός άλλου κράτους μέλους, βάσει δοκιμών που πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με την απόφαση 86/130. Η εθνική αρχή του κράτους μέλους εισαγωγής δεν δικαιούται να αρνηθεί τη χρήση του σπέρματος του υποειδούς αυτού με την αιτιολογία ότι το εν λόγω υποείδος είναι φορέας του γονιδίου της μυϊκής υπερτροφίας ή ότι η χρησιμοποίηση του σπέρματος μπορεί

να έχει ως συνέπεια την πρόκληση πόνου στα ζώα, να επηρεάσει τη φυσιολογική τους συμπεριφορά ή ακόμα ότι η εθνική αρχή θεωρεί το υποείδος αυτό φορέα γενετικών ελαττωμάτων.

Επί του τρίτου ερωτήματος

- 52 Με το τρίτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' αρχάς αν το προοίμιο της οδηγίας 87/328 επιτρέπει σε κράτος μέλος να απαγορεύει ή να εξαρτά από τη λήψη αδείας τη χρησιμοποίηση εντός της επικρατείας του σπέρματος ταύρων καθαρόαιμης φυλής, οι οποίοι έχουν γίνει δεκτοί στην τεχνητή σπερματέγχυση εντός άλλου κράτους μέλους, βάσει δοκιμών που πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με την απόφαση 86/130, αλλά οι οποίοι θεωρούνται εντός του κράτους μέλους εισαγωγής ότι έχουν ανεπιθύμητη γενετική κληρονομιά. Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο τμήμα αυτό του τρίτου ερωτήματος, το εν λόγω δικαστήριο ερωτά αν εναπόκειται στο κατ' ιδίαν κράτος μέλος να ορίσει την έννοια των όρων «χειροτέρευση της καθαρότητας» και «γενετικά ελαττώματα».
- 53 Το χωρίο στο οποίο αναφέρεται το αιτούν δικαστήριο είναι η τέταρτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 87/328, η οποία ορίζει τα εξής:

«ότι η τεχνητή σπερματέγχυση αποτελεί σημαντική τεχνική για τη διάδοση των καλύτερων ζώων αναπαραγωγής και κατά συνέπεια για τη βελτίωση των βοοειδών· ότι θα πρέπει, ωστόσο, να αποφευχθεί η χειροτέρευση της καθαρότητας των ζώων ιδίως όσον αφορά τα αρσενικά αναπαραγωγής τα οποία πρέπει να παρέχουν κάθε εγγύηση για τη γενετική αξία τους και για απουσία κληρονομικών ελαττωμάτων».

- 54 Συναφώς, επισημαίνεται ότι το προοίμιο μιας κοινοτικής πράξεως δεν είναι νομικώς δεσμευτικό και δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως βάση για την παρέκκλιση από τις καθαντό διατάξεις της οικείας πράξεως.
- 55 Εξάλλου, ουδόλως προκύπτει από το γράμμα της τέταρτης αιτιολογικής σκέψεως της οδηγίας 87/328, στο οποίο απαντούν οι όροι που περιλαμβάνονται στο προδικαστικό ερώτημα, ότι το προοίμιο αυτό αντιφάσκει προς τις καθαντό διατάξεις της εν λόγω οδηγίας.
- 56 Συγκεκριμένα, ακριβώς το σύστημα αποδοχής στην τεχνητή σπερματέγχυση αποκλειστικώς βάσει δοκιμών που πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με την απόφαση 86/130 από οργανισμούς εξουσιοδοτημένους από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών έχει ως σκοπό να αποφευχθεί η χειροτέρευση της καθαρότητας των υποειδών βοοειδών λόγω της αποδοχής στη σπερματέγχυση αρσενικών αναπαραγωγής τα οποία δεν πληρούν όλες τις προϋποθέσεις που εγγυώνται τη γενετική τους αξία και την απουσία κληρονομικών ελαττωμάτων.
- 57 Υπό τις συνθήκες αυτές, στο πρώτο σκέλος του τρίτου ερωτήματος πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το προοίμιο της οδηγίας 87/328 δεν επιτρέπει σε κράτος μέλος να απαγορεύει ή να εξαρτά από τη λήψη αδείας τη χρησιμοποίηση εντός της επικρατείας του σπέρματος ταύρων καθαρόαμης φυλής οι οποίοι έχουν γίνει δεκτοί στην τεχνητή σπερματέγχυση εντός άλλου κράτους μέλους, βάσει δοκιμών που πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με την απόφαση 86/130, ως προς τους οποίους όμως η εθνική αρχή του κράτους μέλους εισαγωγής θεωρεί ότι έχουν ανεπιθύμητη γενετική κληρονομιά.
- 58 Ενόψει της απαντήσεως που δόθηκε στο πρώτο σκέλος του τρίτου ερωτήματος, παρέλκει η απάντηση στο δεύτερο σκέλος του ερωτήματος αυτού.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 59 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Σουηδική, η Βελγική, η Γαλλική, η Φινλανδική και η Νορβηγική Κυβέρνηση και η Επιτροπή, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε με διάταξη της 28ης Απριλίου 1997 το Helsingborgs tingsrätt, αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 30 της Συνθήκης ΕΚ και το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας 87/328/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 1987, για την αποδοχή στην αναπαραγωγή βοοειδών αναπαραγωγής καθαρόαιμ[ης φυλής], δεν απαγορεύουν στα κράτη μέλη να απαιτούν με κανονιστική ρύθμιση τη λήψη αδείας για τη διανομή και την έγχυση του σπέρματος βοοειδών αναπαραγωγής καθαρόαιμης φυλής προελεύσεως άλλου κράτους μέλους, εφόσον μοναδικός σκοπός της αδείας αυτής είναι να διασφαλιστεί ότι ο δικαιούχος της διαθέτει τα αναγκαία προσόντα για τη σκοπούμενη πράξη.
- 2) Το άρθρο 2, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση, της οδηγίας 87/328 δεν επιτρέπει εθνική κανονιστική ρύθμιση η οποία απαγορεύει ή εξαρτά από τη λήψη αδείας τη χρησιμοποίηση στο έδαφος του κράτους μέλους αυτού σπέρματος ταύρων του υποείδους Belgian Blue, εφόσον οι εν λόγω ταύροι έχουν γίνει δεκτοί στην τεχνητή σπερματέγχυση εντός άλλου κράτους μέλους, βάσει δοκιμών που πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με την απόφαση 86/130/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 11ης Μαρτίου 1986, για καθορισμό των

μεθόδων ελέγχου των αποδόσεων και των μεθόδων εκτίμησης της γενετικής αξίας των αναπαραγωγικών βοοειδών καθαράς φυλής. Η εθνική αρχή του κράτους μέλους εισαγωγής δεν δικαιούται να αρνηθεί τη χρήση του σπέρματος του υποείδους αυτού με την αιτιολογία ότι το εν λόγω υποείδος είναι φορέας του γονιδίου της μυϊκής υπερτροφίας ή ότι η χρησιμοποίηση του σπέρματος μπορεί να έχει ως συνέπεια την πρόκληση πόνου στα ζώα, να επηρεάσει τη φυσιολογική τους συμπεριφορά ή ακόμα ότι η εθνική αρχή θεωρεί το υποείδος αυτό φορέα γενετικών ελαττωμάτων.

- 3) Το προοίμιο της οδηγίας 87/328 δεν επιτρέπει σε κράτος μέλος να απαγορεύει ή να εξαρτά από τη λήψη αδείας τη χρησιμοποίηση εντός της επικρατείας του σπέρματος ταύρων καθαρόαιμης φυλής οι οποίοι έχουν γίνει δεκτοί στην τεχνητή σπερματέγχυση εντός άλλου κράτους μέλους, βάσει δοκιμών που πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με την απόφαση 86/130, ως προς τους οποίους όμως η εθνική αρχή του κράτους μέλους εισαγωγής θεωρεί ότι έχουν ανεπιθύμητη γενετική κληρονομιά.

Jann

Moitinho de Almeida

Gulmann

Sevón

Wathelet

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 19 Νοεμβρίου 1998.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος του πέμπτου τμήματος

R. Grass

J. -P. Puissochet